

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Excipiuntur Patriarchæ &c. ab indulto lacticioꝝ parag. 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Respondeo posse; quia Privilegium hoc, quo ad lacticinia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem jejunandi.

§. III.

Ovis, & Lacticinis.

1. **Q**uid veniat lacticiniorum nomine, *a Lib. 4. in Decal. c. 5. §. 1. a. n. 19. b Ibidem a. nu. 14.* Quid ovorum *a* alibi dixi, ut item *b* dixi, non intelligi Sanguinem, Medullam, Laridum, Assuntiam, pinguedinem quamcumque licet probabiliter in nostro Siciliae Regno intelligatur Sagimen ex Sue, quod est Laridum Suis liquefactum.

2. Sed hic dubitabis Primo, quid de Sagimine liquefacto ex adipe aliorum animalium, Gallinarum, Anserum Cervorum?

Respondeo, non intelligi, saltem in nostris Regionibus, nomine lacticiniorum; Ratio est, quia fundamentum, unde loco citato diximus, probabile esse, intelligi Sagimen Porcinum, est quia in nostris Regionibus illud communi hominum existimatione connumeratur inter lacticinia. At non video, Sagimen aliorum animalium, cum ratum sit, ita connumerari. Quare licet physice eadem sit ratio de hoc, atque de Suillo, non est tamen moraliter, & ita sustinet Bardi *e Bard. p. 2. tr. 3. c. 3. n. 15. & 16.* ipse citat, qui fortasse pro nostris Regionibus contrarii non essent nostrae sententiae.

3. Dubitabis Secundo de Ovis, quae vocamus, & certe sunt nonnata.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticinia, non vero racemum, unde ea pendunt, quia illa sunt eadem substantia ac Ova, hic est ipsissima Caro. Pater Bardi refugit numerare inter lacticinia Ovicula illa instar acini, quae dicto racemo sunt affixa, quia adhuc, inquit, retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam Ovi conversa. Sed profecto sapor, color, aliaque omnia ostendunt, ea non esse sanguinem, sed jam concreta in substantiam ovi.

§. IV.

Excipiuntur Patriarcha &c. ab indulto lacticiniorum.

1. **I**n Jejunis Quadragesimalibus vesci lacticinis non possunt cum Bulla hac

communi, quam nunc explicamus (nam cum alia, §. 5. dicemus) Primo Praelati. Secundo, quævis persona Regularis, Tertio omnes præsbyteri sæculares, excipe nisi prædicti fuerint Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam certe possunt in Sextis Feriis, & Sabbatis, & in Jejunis Vigiliarum, & Quatuor Temporibus, quæ non incidant in Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadragesimæ Jejunia excipit.

3. Dictum item est (in Jejunis) nam de Dominicis Quadragesimæ, quando non Jejunatur, dicam mox à num. 14. Verum dicuramus de tribus prædictis Classibus personarum separatim.

Omnes Pralati.

4. **I** sunt primo Patriarchæ, primates, Archiepiscopi, Episcopi. Secundo, alii Prælati inferiores, ut Abbates, Generales Religionum, provinciales, Superiores Locales ordinarii, hi enim omnes sunt Prælati, id est habentes Jurisdictionem ordinariam, eamque spiritualem.

Inter Episcopos (sub quo nomine intellige in posterum omnes primi generis) & inter Prælatos Inferiores, est unum discrimen: nam hi Inferiores renunciata Prælatura, vel finito ejus tempore, cum non sint amplius Prælati, nec aliquid ejus Dignitati habeant, ut supponimus, non excluduntur tunc, ab hoc Indulto, nisi sint Religiosi. At Episcopi, renuntiato Episcopatu, quia semper remanent in Dignitate Episcopali, semper excluduntur.

5. Dubitabis porro hic primo. Episcopus solum electus, sed nondum confirmatus à Pontifice, excluditur ne? Respondeo. Non excluditur: quia nondum vere est Episcopus.

6. Quid si sit confirmatus, sed nondum consecratus? Respondeo, excluditur: quia vere tunc acquisivit potestatem Episcopalem exercendi Jurisdictionem temporalem, & spiritualem; Unde potest censuras ferre, approbare Confessarios, Indulgentias concedere &c.

Dico (potest) nam cæterum, ut actu exerceat, debet accepisse possessionem Episcopatus. quod recte notat *d Azorius.*

7. Dubitabis Secundo. Cardinales excluduntur ne ab hoc Indulto vescendi lacticinis, si forte legitime Bullam sumant? Respondeo.

deo. Non excluduntur, si solum sunt Cardina es quia hi in exclusione non nominantur. Ar, si sint, vel Episcopi, vel Religiosi, sine excluduntur, non ratione Cardinalatus, sed ratione Prælatuæ, vel professionis Regularis. Ita a Gallegus.

a Galleg.
Clav. 7.
dub. 54.

Quævis Persona Regularis.

3. Hoc est, omnes, qui professionem Religiosam emisserunt per sua vota: Hinc excluduntur ab hoc Indulto Religiosi, etiam Laici, etiam Moniales, etiam Conversæ, etiam Scholares ex votis biennii Societatis Iesu, quia omnes sunt vere Religiosi.

Contra, non excluduntur Novitii, vel Tertiariæ (Monache di Casa) nec Tertiarii, nec puri Heremita, nec Scholares Societatis, si fuerint legitime dimissi, quia omnes hi non sunt vere Religiosi, ut notat Trullench. b

b Trullen.
l. 1. §. 4.
dub. 5.
aliquæ.

9. Inquires de Religiosis Ordinum militarium. Respondeo. Hi includuntur à Bulla, quoad hoc privilegium vescendi lacticiis, nam non solum Equites S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, alique similes, de quibus est controversia, an sint Religiosi; verum etiam equites Hierosolymitani, quos Melitenses appellamus, hoc privilegium vescendi lacticiis participant, si Bullam legitime sumant, ut patet in Summario Bullæ vulgari, quod Fidelibus distribuitur.

10. Subinquires, Sacerdotes horum Ordinū Militarium includuntur ne in hoc privilegio. Ratio dubitandi est, quia pontifex paulo post excludit ab hoc privilegio omnes Sacerdotes; unde videtur excludere, etiam hos Sacerdotes militares; & ex alia parte idem pontifex includit in hoc privilegio omnes militares; at hi, quamvis Sacerdotes, ex ordine Militari sunt.

Respondeo. Certant hæc in re Bardi, & Mendo, locis citatis, & Bardi quidē illos excludit, quia sunt Sacerdotes; Mendo autem includit, quia sunt Militares. Componamus nos breviter litem, affirmando utramque sententiam esse probabilem, quia utraque expositio probabiliter cadit in verba pontificis.

11. Subinquires iterum, Regulares Ordinū Militarium possunt ne uti hoc eodem privilegio. Respondeo; Possent, docet Mendo, affertens Basilium, & Alphonsum restantem, talē esse praxim. Ratio est, quia pontifex includit in hoc privilegio omnes, qui sunt Ordinis

Militaris. Ita etiam tenet Gallegus, & atque c Galleg. hanc doctrinam practicari in Conventu S. Clav. 6. Mariæ del Monte Ordinis Militaris S. Ioan. dub. 8. nis in Diocesi Toletana.

12. Subinquires Tertio. Quid, si quis ex Ordine Militari sit Episcopus. Respondeo. Uti non posse hoc privilegio, tandem concludit Mendo; d & colligitur ex iis, quæ dicemus d Mend. d. §. 5. ex eo, nimirum, quod prævalet Dignitas Episcopalis. Id tamen cum sit raræ praxis, vide apud citatum Mendo.

Omnes Præsbyteri Saculares.

13. Præsbyteri (inquit) quare non excluduntur ab hoc Indulto Clerici Minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt Religiosi.

14. Porro, quia in tenore Bullæ dicitur (in Ieiuniis Quadragesimalibus) ideo, rum de dictis præsbyteris, tum de prælati, Regularibusque supradictis Dubitabis, An in diebus Quadragesimæ, in quibus non jejunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite, & ipsi frui lacticiis?

Respondeo. Concedit Mendo, non solum cum Bulla, sed etiam sine illa, prædictos, immo Fideles omnes posse uti lacticiis in Dominicis prædictis. Quod posterius dictum, hoc est sine Bulla, quam falsum sit, ostendit e Diana præsertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romæ mandavit, ut hæc opinio deleteretur à Ref. 46. quodam libro.

15. At, quoad prius dictum, id est cum Bulla, puto, illud esse probabile, hoc est cum Bulla posse prædictos omnes diebus Dominicis Quadragesimæ vesci lacticiis. Ita sustinet Trullench, Ludovicus à Cruce, Gallegus, Villalobos, Diana, & Bardi eos, aliosque citat Bard. p. rans. Puto tamen esse aliquo modo etiam 2. sra. 3. probable, non posse, ut tenet Henrique Rodrique alique apud eundem.

16. Ratio prioris probabilitatis est, quia, Bulla latina Gregorii XIII. expresse dicit, posse comedi lacticia cum Bulla in omnibus temporibus, & Ieiuniis extra Quadragesimalia jejunia tantum, Subsumo. Sed Dominicæ non sunt jejunia Quadragesimalia, tunc enim non jejunatur, ergo &c.

17. Ratio posterioris est, quia in Bulla Vulgari translata ex latino dicitur, prædictos

non posse cum Bulla comedere lacticia, quo ad dies Quadragesimæ. Subsumo. Sed Dominicæ prædictæ, licet non sint Jejunia, id est, non sint dies, in quibus jejunatur, sunt tamen dies Quadragesimæ. Ergo, &c.

18. Huic autem rationi respondere potest Prior sententia, asserens, magis standum esse latinæ Bullæ originali, quam vulgari in hoc casu, ubi non est Declaratio, sed dispositio pertinens ad substantiam Concessionis, excedens potestatem Commissarii. Quare vulgaris est explicanda juxta sensum Latinæ, atque adeo per dies Quadragesimæ intellexisse Commissarium solos dies Jejuniorum, qui sunt in Quadragesima, non vero dies Dominicos, & quidem merito: nam dies Dominici sunt ultra dies Quadragesimæ, qui dies proprie sunt Quadragesimæ.

Nisi Sexagenarii sint. Vbi de Pueris aliisque non obligatis ad Jejunium Ecclesiasticum.

19. **P**RÆdicti, Episcopi, Regulares, Præsbyterique sæculares, si sint Sexagenarii, possunt lacticiis frui cum Bulla.

Sed Inquires Primò. Quinam sunt Sexagenarii? qui jam attigerunt Sexagesimum annum, necdum compleverunt, an, qui jam compleverunt? Breviter, Annus Sexagesimus ad hunc effectum, debet ac esse completus, an satis est incompletus?

Respondeo. Ego, quamvis sciam, ex Doctoribus citatis aliquos requirere completum, aliquos esse contentos incepto, puto tamen cum his posterioribus, satis esse inceptum, atque adeò sufficere, si quis attigerit Sexagesimum. Non me movent rationes, quæ afferuntur à prædictis. Respondere enim illis facile quis posset, sed ipsa verba Pontificis, non enim Pontifex in nostra Bulla utitur illo modo loquendi (*Concedo hoc Privilegium illis, qui Sexaginta annos habent*) qui modus loquendi variè in utramque partem explicari posset, sed dicit: *Concedo hoc Privilegium illis, qui sunt Sexagenarii*. At, qui attigit Sexaginta annos, licet non compleverit, dicitur, & est Sexagenarius, ut etiam pari modo dicuntur Octogenarii, Centenarii etiam ii, qui octoginta, centum attigerunt. Sexagenarius enim proprie, & latine dicitur ille, qui agit sexaginta annos, non verò qui jam egit, illosque complevit. Hæc est mea ratio. Adde, ereditibile valde esse,

Pontificem voluisse indulgere prædictis, atque hoc Privilegium concedere, quando ex recepta jam consuetudine non obligantur amplius ad Jejunium Ecclesiasticum; Sed jam ex probabilissima opinione hi sunt illi, qui solum attigerunt Sexagesimum. Ergo, &c.

20. Inquires Secundò. Qui non obligantur ad Jejunium, quales sunt pueri, puellæque usque ad vigesimum primum annum completum, & pauperes mendici, qui non habent cibum sufficientem, quo refectioem semel facere possint, ut etiam Artifices, qui artibus laboriosis vacant, possunt ne iis diebus, quibus non jejunant, comedere legitime lacticia cum Bulla?

Respondeo, Possè. Id quod *b* supra universaliter dixisse me, memini. Ratio autem est eadem ibidem dicta, quia Bulla absolute id concedit, & non sub conditione jejunandi.

21. Subinquires per hanc occasionem. Pueri, qui nondum septimum attigerunt annum, indigent ne Bulla ad comedenda lacticia?

Respondeo, Certum est non indigere, etiam ad comedendas carnes, si non sint rationis capaces, sive ante, sive post septennium, quia puer rationis impotens, vel non est subditus legibus, vel ab ipsis excusatur; Certum est item, indigere post septennium, si sint rationis capaces, quia jam sunt subditi legibus, ut alibi à nobis dictum est.

Quæstio igitur solum superest de raro casu, quo puer ante septennium sit certo rationis capax. De quo dico esse probabile, *d* non posse sine Bulla vesci lacticiis, & item esse probabile, posse. Ratio, quod non possit, est, quia omnis, qui ratione utitur, subicitur legibus. Quod vero possit, est, quia Ecclesia, nisi quid amplius explicet, solum dirigere præsumitur suas leges ad eos, qui communiter sunt in ætate, in qua solet esse plena discretio, id est, post septennium, non vero pro casu raro, & per accidens ante septennium.

22. Quid si dubium sit, an usu rationis puer polleat? Respondeo. Tunc, *e* ante septennium, ne illum obliges ad prædicta Præcepta Ecclesiastica custodienda, quia possidet tunc ætas Infantilis, quæ libera est, vel excusatur à præceptorum ligamine, ac propterea non est à superveniente dubio liganda. At, in septennio, vel post septennium, illum obliga, quia tunc

a Vterque Sanchez. *b* alii multi apud Land. de Prac. Eccl. tr. 5. d. 17.

b Supra 2. no. 4.

c In oppos. de Comm. ca. 4. §. 2. à no. 7. *d* Multo præd. Sancho. de 52. no. 1. *e* A. P. qual. de juv. d. 50. no. 2. 5.

e Multo præd. eisdem.

a Castrop.
tom. 1. dif.
1. de leg. p.
24. §. 3.
nu. 3.
b Sanch. l.
6. Sum. c.
16. nu. 7.

tunc ex communiter contingentibus præsumitur, ratione uti. Ita universaliter a Castrop. Quæ sententia cum certè sit, saltem tutior, est a nobis amplectenda, quam etiam docet in simili Sanch. b

§. V.

De Privilegio edendi lacticia concessa ab Urbano VIII. aliquibus ex prædictis exceptis.

1. Urbanus VIII. Episcopis, & Presbyteris secularibus, qui sunt exclusi ab Indulto lacticiniorum per Bullam communem, illud concessit iisdem (non verò Religiosis) in hunc tenorem.

Venerabilibus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis inferioribus Prælatibus, nec non Presbyteris secularibus dumtaxat, ut Quadragesimali tempore (hebdomada tamen majore excepta) ovis similiter, ac lacticiis, pro eorum libitu, uti, & vesci, indulgemus, data elemosyna per Commissarium Generalem taxanda.

2. Porro circa hanc Bullam (quam vocate solemus Bullam parvam, vel Bullam lacticiniorum) multa essent inquirenda, sed, quia hæc est extensio Bullæ Cruciatæ, ea, quæ superius diximus, hic etiam dicta esse censendum est. Solum igitur aliqua ipsius propria sunt hic proferenda, Quare.

§. Inquires Primò. Quanta elemosyna eroganda est pro hac Bulla? Respondeo. Commissarius Generalis sequentem taxam constituit. Memineris autem Realem esse unum talentum moderatè Siculæ, grana quatuor, & ejuldem grani partem quartam.

Pro Episcopis, & c. & Abbatibus Reales 24

Pro Dignitatibus Canonicalibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum Reales 8.

Pro illis, qui gaudent Portionibus, vel Portionum medietatibus, & pro Beneficiariis curam habentibus animarum, vel non habentibus, quorum redditus annuus sit scutorum trecentorum, Reales sex.

Pro habentibus Beneficium, Capellaniam, vel Portionem, quorum redditus annuus non minus sit, quam scutorum trecentorum Reales sex.

Pro Clericis, & Presbyteris secularibus Reales duos.

4. Inquires Secundò. Virtute hujus Bullæ,

quam quis hic recipit, uti ne potest lacticiis extra regnum, & c. Respondeo e nequaquam, nam hæc Bulla cum sit extensio prioris, seu communis Bullæ, intelligitur cum eadem limitatione, qua illa est.

Inquires Tertio. Quando hic excipitur Hebdomada major, excipitur ne etiam Dominica Palmarum: Respondeo. Excipitur. Unde, ex vi hujus parvæ Bullæ, non possunt prædicti lacticiis vesci ea Dominica. Nam cum qualibet Hebdomada constet septem diebus manifestum est, Dominicam includi in hebdomada. Dixi (ex vi hujus parvæ Bullæ) nam, quia probabile est, cum Bulla communi licite posse comedi lacticia à prædictis Personis exceptis, in Dominicis Quadragesimæ, ut supra diximus §. 4. nu. 15. Ideo qui ex dictis personis illam communem habet, poterit & ex vi illius Bullæ ea comedere in dicta Dominica Palmarum.

6. Inquires Quarto. De quorum bonorum reditu intelligitur, quando, in taxa, bonorum, annuorum, fit mentio? Respondeo, bonorum Ecclesiasticorum, hoc est, bonorum, quæ quis habet ab Ecclesia, seu ratione beneficii Ecclesiastici, deductis oneribus, quæ fortè sint in illo beneficio. Quare si quis habeat bona Patrimonialia, vel propria industria conquistata, quantumvis pingua, si tamen id, quod habet ratione beneficii, Portionis, Pensionis, & c. non accedat ad redditum annuum in prædicta taxa definitum eam majorem elemosynam dare pro hac parva Bulla non obligabitur.

7. Inquires Quintò. Si Episcopi, Abbates, ut item Dignitates Canonicales, pro quibus non fit mentio quantitaris bonorum Ecclesiasticorum, pauca habeant, hoc est, habeant bona Ecclesiastica non pertingentia ad annum redditum scutorum trecentorum, obligantur ne taxam 25. vel 8. Realium contribuere pro hac Bulla?

Respondeo. Obligantur, quia dum Commissarius taxavit elemosynam pro his, non respexit ad redditus, sed solum ad Dignitatem. Addit & Gallegus, hos obligari ad prædictam taxam, etiam si nihil habeant.

8. Inquires Sextò. Coadjutor V. G. Canonici, vel cujuscumque Beneficiarii venit nomine Canonici, vel Beneficiarii, ita ut debeat dare elemosynam constitutam pro illis, quorum est Coadjutor?

Respondeo. Nequaquam quia Coadjutor

e Galleg.
claus. 6.
du. 53.

d Gallo. l. e.
dub. 55.
Trull. in
Appen. n.
12.

e Galleg.
ib. d. 56.
Trull. ibid.
num. 13.

f Trullen.
in exp. sit.
hujus Bul.
parva n.
14.

g Gall.
claus. 6.
d. 57.